

การวิเคราะห์การใช้ดัชนีฐาน (กชช 2ค) เพื่อการประเมินการพัฒนาชนบทไทย

นางสาว อารี ศุภจิตชนานันท์

ศูนย์วิจัยทรัพยากร

วิทยานพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ 2532

ISBN 974-576-067-6

ลิขสิทธิ์บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

015652

T 174194760

THE ANALYSIS OF THE USE BASIC INDICATORS TO EVALUATE
RURAL DEVELOPMENT IN THAILAND

Miss Aree Suppajitthananun

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fullfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Economics
Department of Economics

Graduate School
Chulalongkorn University

1989

ISBN 974-576-067-6

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การวิเคราะห์การใช้ดัชนีพื้นฐาน (กชช 2ค) เพื่อประเมินการ
พัฒนาชนบทไทย

โดย นางสาวอารี ศุภจิตธนาวัฒน์

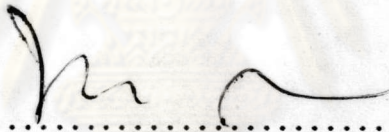
ภาควิชา เศรษฐศาสตร์

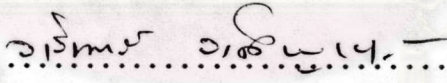
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. วารินทร์ วงศ์หาญเช่าวี

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. ถาวร วัชรากัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชวิญใจ สมิต)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. วารินทร์ วงศ์หาญเช่าวี)

..... กรรมการ
(ผอ. ไพโรจน์ สุจินดา)

..... กรรมการ
(ดร. กนก คติการ)

คู่มือวิทยานิพนธ์ : การวิเคราะห์การใช้ดัชนีพื้นฐาน (กยศ 2ค) เพื่อการประเมินการพัฒนา
 ชนบทไทย (THE ANALYSIS OF THE USE BASIC INDICATORS TO EVALUATE RURAL
 DEVELOPMENT IN THAILAND) อ.ที่ปรึกษา : รศ. ดร. วารินทร์ วงศ์หาญเขาวัว. 89 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาถึง การใช้ดัชนีพื้นฐาน (กยศ 2 ค) เพื่อประเมินการพัฒนา
 ชนบทไทย

ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัญหาที่ยังมีความรุนแรง คือ ปัญหาทางด้านผลผลิต รายได้ และ การ
 จ้างงานทำ เป็นปัญหาหลักที่ปรากฏค่อนข้างชัดเจนในประเทศไทย นอกจากนี้ปัญหาทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน
 อันได้แก่ ความไม่สะดวกในการคมนาคม ซึ่งสะท้อนถึงความขาดทุนขาดกำไรของสภาพถนน ยังคงปรากฏอยู่
 ปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรยังปรากฏอยู่ทั่วไปเช่นกัน และอาจเป็นสาเหตุหนึ่งส่งผลให้ผลผลิตทาง
 การเกษตรในระยะที่ผ่านมา ไม่เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นอย่างชัดเจนนัก

อย่างไรก็ตาม สภาพปัญหาที่มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ได้แก่ ปัญหาทางด้านสุขภาพและ
 อนามัยของประชาชน ตลอดจนจนถึงความรู้และการศึกษา นอกจากนี้ยัง พบว่า ดัชนีชี้วัดระดับการพัฒนาบางส่วน
 ไม่เหมาะสมหรือสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง เช่น ดัชนีการมีโรงสีและร้านค้า ผลผลิตจากการทำนา
 การประกอบอาชีพอื่น ๆ และการทำการเกษตรฤดูแล้ง เป็นต้น

และจากการวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ระหว่างดัชนี โดยใช้วิธีวิเคราะห์ตัวประกอบ (Factor
 Analysis) นั้น พบว่า ดัชนีที่ควรให้ความสำคัญ คือ การมีไฟฟ้าใช้ การคมนาคม ผลผลิตจากการทำนา
 การติดตั้งกลุ่มเกษตรกร แหล่งเงินเชื่อทางการเกษตร สุขลักษณะในบ้าน สุขภาพและอนามัย การวางแผน
 ครอบครัว

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ..... เศรษฐศาสตร์
 สาขาวิชา .....
 ปีการศึกษา ...2531.....

ลายมือชื่อนิติ ๐๖๕ ๑๖๖๓๒๕๖๓

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา วารินทร์ วงศ์หาญเขาวัว

AREE SUPPAJITTHANANUN : THE ANALYSIS OF THE USE OF BASIC INDICATORS
TO EVALUATE RURAL DEVELOPMENT IN THAILAND. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF.
WARIN WONGHANCAO, Ph.D. 89 pp.

The subject of this research is to study the usage of basic indicators to estimate rural development in Thailand.

The results of this research show that the problem of development is still with production, income, and employment. These are the principal problems of Thailand. Besides these, they are other problems such as inadequacy of infrastructure, means of transportation, and water supply for agricultural production. These problems slow down the growth and development in the past as well as at present.

However, some improvements are found by the the research. There are better health care and education services. It is also found out that some indicators are not suitable for indicating realities at the village level. For instant, the indicators of factories and shops, rice production, minor occupation, and dry-season agriculture.

Through the factor analysis, the relationship between indicators shows that the prime needs of Thailand are electricity, transportation, rice production farmer organization, agricultural credits, sanitation, and family planning.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ..... เศรษฐศาสตร์ .....
สาขาวิชา .....
ปีการศึกษา 2531 .....

ลายมือชื่อนิสิต 01/ .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา วรวิทย์ ว. วัฒนกุล .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ ด้วยความร่วมมือและอนุเคราะห์เป็นอย่างดีจาก อาจารย์หลายท่าน โดยเฉพาะรองศาสตราจารย์ ดร. วารินทร์ วงศ์หาญเขาวี อาจารย์ที่ปรึกษาและควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ตลอดจนการตรวจแก้ไขเป็นอย่างดี และผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ รศ. ดร. ชวัญใจ สมิต ผอ. ไพโรจน์ สุจินดา และ ดร. กนก คติการ ที่ได้ช่วยเหลือแนะนำในด้านต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ในการ ทำวิทยานิพนธ์เป็นอย่างมาก

นอกจากนี้ผู้เขียนขอขอบคุณ คุณ สมบูรณ์ จันทร์ประทีน และเจ้าหน้าที่หน่วยนโยบายและพยากรณ์เศรษฐกิจสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทุกท่าน รวมทั้งเพื่อน ๆ ที่ให้ความร่วมมือและเป็นกำลังใจให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงและหน่วยนโยบายและพยากรณ์เศรษฐกิจสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้ทุนอุดหนุนการวิจัยในการทำวิทยานิพนธ์

หากความดีอันนี้จะได้รับจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้เขียนขอมอบให้แต่คุณพ่อคุณแม่ ซึ่งเป็นผู้ให้กำเนิด ครู และอาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาแก่ข้าพเจ้า ตลอดจนสถาบันการศึกษาทุกแห่งที่ข้าพเจ้าเคยศึกษามา อย่างไม่รู้ดีหากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ยังมีข้อบกพร่องอยู่บ้าง ผู้เขียนขออภัยแต่เพียงผู้เดียว

อารี ศุภจิตธนานันท์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ซ
1. บทนำ.....	1
1.1 ความนำ.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	6
1.3 ขอบเขตของการศึกษา.....	6
1.4 วิธีการศึกษา.....	7
1.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
1.6 ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา.....	11
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา.....	12
1.8 ลำดับการศึกษาวิทยานิพนธ์เล่มนี้.....	12
2. แนวความคิดและประวัติการพัฒนาระบบไทย.....	13
3. วิธีการศึกษา.....	28
4. ผลการวิเคราะห์.....	45
5. สรุปและข้อเสนอแนะ.....	74
บรรณานุกรม.....	82
ภาคผนวก.....	87
ประวัติผู้เขียน.....	89

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1.1 รายได้ต่อบุคคลธรรมดาในสาขาอาชีพที่สำคัญ ปี พ.ศ. 2519	2
1.2 การกระจายรายได้ระหว่างภาคต่าง ๆ ระหว่างปี 2503-2522	3
1.3 แสดงสัดส่วนของจำนวนประชากรยากจน	4
1.4 ลักษณะของจังหวัดตามกลุ่มองค์ประกอบหลัก (Explained Principle Component)	9
3.1 เกณฑ์การให้คะแนนของดัชนีชี้วัดระดับการพัฒนาหมู่บ้าน	36
4.1 แสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพความเป็นอยู่ของชาวชนบท ในกลุ่มปัญหา โครงสร้างพื้นฐาน ในปี 2527-2529	47
4.2 แสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพความเป็นอยู่ของชาวชนบท ในกลุ่มปัญหา ผลผลิต รายได้ และการมีงานทำ ในปี 2527-2529	49
4.3 แสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพความเป็นอยู่ของชาวชนบท ในกลุ่มปัญหา สาธารณสุข ในปี 2527-2529	51
4.4 แสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพความเป็นอยู่ของชาวชนบท ในกลุ่มปัญหา แหล่งน้ำ และความรู้ ในปี 2527-2529	53
4.5 ค่าไอแกมและค่าความแปรปรวน	56
4.6 ค่าตัวประกอบผ่านการสกัด	58
4.7 ค่าคะแนนตัวประกอบของระดับการพัฒนาชนบท ในประเทศไทย	60
4.8 ค่าคะแนนตัวประกอบของระดับการพัฒนาชนบท ในภาคกลาง	63
4.9 ค่าคะแนนตัวประกอบของระดับการพัฒนาชนบท ในภาคเหนือ	66
4.10 ค่าคะแนนตัวประกอบของระดับการพัฒนาชนบท ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	69
4.11 ค่าคะแนนตัวประกอบของระดับการพัฒนาชนบท ในภาคใต้	71
5.1 แสดงการเปรียบเทียบดัชนีชี้วัดในแต่ละภูมิภาค (องค์ประกอบที่ 1)	79